

ทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับ
มัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนรัตนานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา

เสนอ

ผศ.ดร.มัลลิกา ชรรณจรียาวัฒน์

โดย

นางสาววิมลพัทตร์ ลิ้ม

6424104409

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจ

มหาบัณฑิต

สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสงขลา

ปีการศึกษา 2565

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับ
มัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

นางสาววิมลพัทตร์ ลิ้ม

6424104409

การประเมินผลได้เกรด

อนุมัติให้รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสงขลา

ปีการศึกษา 2565

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ลงชื่อ .....

อาจารย์ที่ปรึกษา

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำปฏิญาณตน

ข้าพเจ้า นางสาววิมลพัทธ์ ลิ้ม รหัสนักศึกษา 6424104409

ขอรับรองว่ารายงานการค้นคว้าอิสระและบทความวิจัย เรื่องที่ตนคิดในการอบรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการอบรมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา เป็นผลงานเขียนของข้าพเจ้า หากมหาวิทยาลัยได้รับการร้องเรียนจากเจ้าของผลงาน หรือภายหลังได้ตรวจสอบพบว่า เป็นเอกสารที่ลอกเลียนมาจากเอกสารของผู้อื่น หรือแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือรวมถึงการให้ผู้อื่นจัดทำ ไม่ว่าจะมีความตอบแทนหรือไม่ก็ตาม ข้าพเจ้ายินยอมที่จะให้มหาวิทยาลัยเพิกถอนปริญญาบัตรของข้าพเจ้าและข้าพเจ้ายินยอมรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวโดยไม่ขอหักทวงแต่ประการใด

เพื่อเป็นหลักฐานแห่งคำปฏิญาณและคำรับรองข้างต้นจึงได้ลงมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....

(นางสาววิมลพัทธ์ ลิ้ม)

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ ทศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับ
มัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน นางสาววิมลพัทธ์ ลิ้ม
ชื่อปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชา บริหารธุรกิจ
ปีการศึกษา 2565

วิมลพัทธ์ ลิ้ม

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ทศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับ
มัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษา
ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง สถานะของผู้ปกครอง
ผู้มีอิทธิพลต่อการออม และ ความถี่ในการออม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับ
มัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา (2) เพื่อศึกษาปัจจัยข้อมูลพื้นฐาน
ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ ได้จ่าย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษา
ของนักเรียนโรงเรียนนิตานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา (3) เพื่อศึกษาปัจจัยทศนคติในการออมที่มี
อิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุกเคราะห์
จังหวัดสงขลา (4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ส่งผลต่อทศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรร
มการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา
กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 คน ใช้วิธีการออกแบบสอบถามผ่าน google form ใช้เป็นแบบสอบถาม
เรื่อง ทศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของ
นักเรียนโรงเรียนนิตานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา ผลวิจัยพบว่า(1) กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 คน
เป็นเพศหญิงทั้งหมดเนื่องจากโรงเรียนนิตานุกเคราะห์จังหวัดสงขลาเป็นโรงเรียนที่มีแต่ผู้หญิง
อยู่ในระดับมัธยมศึกษา อายุระหว่าง 13 – 18 (2) ผู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมคือตนเอง
และครอบครัว (3) รายได้,รายจ่ายและจำนวนเงินออม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมระดับมาก
(4) ทศนคติมีผลต่อพฤติกรรมในทิศทางเชิงบวก ระดับกลางถึงสูง

คำสำคัญ: การออม, พฤติกรรมการออม, ทศนคติต่อการออม

Abstract

The purposes of this research is to recognize the factors of saving attitudes that influencing saving behaviors at secondary school level of students at Thidanukhro School in Songkhla province. The objectives are (1) to study demographic factors such as educational level, parents' occupation, parents' status, those influencing savings, and saving frequency. Effects on Saving Behaviors in Secondary School of Thidanukhro school students, Songkhla province. (2) to study fundamental economic factors, such as income and expenses, that affect saving behavior at the secondary level of students at Thidanukhro School, Songkhla province; (3) to study factors of attitude towards saving that influence saving behavior Savings at the secondary level of students at Thidanukhro School, Songkhla province (4) to study suggestion which affecting saving attitudes that influence saving behaviors at the secondary level of students at Thidanukhro School, Songkhla province. The results questionnaire of 300 samples were used by filling out a questionnaire via google form. Saving Attitudes Influencing Saving Behaviors at Secondary School Level of Students at Thidanukhro School, Songkhla province The results showed that (1) all 300 samples were female because Thidanukhro School, Songkhla Province is a school with have only women, aged between 13 – 18. (2) The most influenced on saving behavior are themselves and their families. (3) Income, expend and amount of savings are affected the saving behaviors. (4) Attitude affects behavior in a positive direction, intermediate to High.

Key word: saving, saving behavior, attitude of saving

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(ก)
สารบัญ.....	(ค)
สารบัญตาราง.....	(จ)
สารบัญภาพ.....	(ฉ)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มีและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	2
1.5 ตัวแปร.....	3
1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	3
1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัย	
1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับทัศนคติ.....	5
1.2 แนวคิดด้านประชากรศาสตร์.....	11
1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการออม.....	18
1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
1.5 กรอบแนวความคิด.....	23
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	24
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	26
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	26
3.4 การดำเนินการวิจัย.....	28
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	
4.1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์.....	30
4.2 การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ.....	33
4.3 การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการออม.....	34

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	35
5.2 การอภิปรายผล.....	36
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	36
บรรณานุกรม.....	38
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	47
ภาคผนวก ข ประวัตินักวิจัย.....	50

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	30
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	31
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามสถานะของผู้ปกครอง.....	31
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของประชากรศาสตร์ จำแนกตามผู้มีอิทธิพลต่อการออม.....	31
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของประชากรศาสตร์ จำแนกตามความถี่ในการออม.....	32
ตารางที่ 4.6 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้.....	32
ตารางที่ 4.7 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามรายได้รวมต่อเดือน.....	33
ตารางที่ 4.8 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามรายได้เสริมต่อเดือน.....	33
ตารางที่ 4.9 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามรายจ่ายรวมต่อเดือน.....	33
ตารางที่ 4.10 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามเงินออมปัจจุบัน.....	34
ตารางที่ 4.11 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามเงินออมรายเดือน.....	34

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	23

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตนั้น คือเงิน เงินเข้ามา มีบทบาท ในชีวิตประจำวันของคุณ มากขึ้นทุกวัน กล่าวคือเงินอาจจะไม่สามารถซื้อได้ทุกอย่าง แต่การไม่มีเงินแล้วนั้น ก็ไม่สามารถซื้ออะไรได้เลยสักอย่าง

ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เกิดจากการขาดความรู้ในการอดออม ของคน ในประเทศ การออมเงินเพื่ออนาคตเป็นสิ่งที่ดีที่ทางโรงเรียนไม่เคยได้สอน เราเรียนรู้การอดออมได้ จากแหล่งอื่น ทั้งที่เรื่องนี้ควรเป็นสิ่งที่เราควรเรียนรู้ในโรงเรียน ควรปลูกฝังกันตั้งแต่เล็ก เพื่อ ไม่ให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างทุกวันนี้

การออม ถือเป็น การวางแผนทางการเงินที่ทำให้เรารู้สึกมั่นคงในอนาคต จะทำให้เรามีความมั่นใจ ในคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถซื้อสินค้าและบริการ ตามความต้องการได้ ความสำคัญของการออมและการวางแผนในอนาคต เป็นสิ่งไม่แน่นอน ถ้าเกิดเหตุการณ์ไม่คาด ผัน เงินมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุ หรือเจ็บไข้ได้ป่วย การที่เยาวชนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการประหยัด และรู้จักอดออมอย่างต่อเนื่อง จะ ส่งผลให้มีความมั่นคงในชีวิต มีการวางแผน และเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในทางที่ดีมากขึ้น

การออมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา นั้นมีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบที่ได้รับความนิยม เป็นอย่างยิ่งนั่นก็คือการฝากธนาคาร ซึ่งเงินออมของนักเรียน อาจได้มาจากรายได้พิเศษ หรือ หลังจากหักค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองให้ใช้จ่ายในแต่ละวัน บางคนมีเป้าหมายในการโอบอ้อม แตกต่างกัน ปัจจุบันการออมเงินของนักเรียนในระดับมัศึกษามีเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีการใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น อาจ เกิดจากค่านิยมและสังคมของนักเรียนบางกลุ่ม ชอบของแบรนด์เนม ชื่อของที่ไม่จำเป็น ให้กับตัวเอง หรือชื่อของใช้ตามกระแส เช่น บัตรคอนเสิร์ตศิลปิน เป็นต้น เนื่องจากนักเรียน โรงเรียนธิดานุเคราะห์ มีจำนวนมากถึง 3,000 คน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ทศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม ทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา เพื่อเป็นข้อมูลใน การกำหนดแนวทาง ในการสนับสนุนและกระตุ้นการออมของนักเรียนให้มากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง สถานะของผู้ปกครอง ผู้มีอิทธิพลต่อการออม และความถี่ในการออม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษา ของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ ใช้จ่าย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.2.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ส่งผลต่อทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง สถานะของผู้ปกครอง ผู้มีอิทธิพลต่อการออม และความถี่ในการออม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลาที่แตกต่างกัน

1.3.2 ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายรับและรายจ่าย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลาที่แตกต่างกัน

1.3.3 ปัจจัยด้านทัศนคติในการออมที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาทัศนคติในการออมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆประกอบด้วยหนังสือ บทความเว็บไซต์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนที่ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา มีจำนวนทั้งสิ้น 1,300 คน อ้างอิงข้อมูลจากฝ่ายกิจการนักเรียนปี 2565

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ที่กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างที่ระดับร้อยละห้า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จากการคำนวณสูตร Taro Yamane (1973) ได้เท่ากับ 297 คน

1.4.3 ขอบเขตพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้เก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาเริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2565 ถึง เดือนธันวาคม 2565

1.5 ตัวแปร

1.5.1 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.5.1.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables)

- 1.) ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์
  - ระดับการศึกษา
  - อาชีพผู้ปกครอง
  - สถานะของผู้ปกครอง
  - ผู้มีอิทธิพลต่อการออม
- 2.) ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ
  - รายรับ
  - รายจ่าย
- 3.) ปัจจัยด้านทัศนคติ

1.5.1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

พฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

ลักษณะประชากรศาสตร์ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง โดยปัจจัยส่วนบุคคลประกอบไปด้วย ระดับการศึกษาสถานะและอาชีพ

ปัจจัยพื้นฐาน เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ รายได้รวมต่อเดือน รายจ่ายรวมต่อเดือน จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน เงินออมรวมในปัจจุบัน ผู้มีอิทธิพลต่อเงินออม

พฤติกรรมกรออม หมายถึง การกระทำหรือลักษณะที่แสดงออกในรูปแบบของการออมความถี่ในการออมและวัตถุประสงค์ในการออม ของกลุ่มตัวอย่าง

ทัศนคติ หมายถึงสภาวะความพร้อมของบุคคลที่แสดง พฤติกรรมออกมาในทางสนับสนุนต่อต้าน ทางด้านแนวคิด

ครอบครัว หมายถึง กลุ่มคนที่มีความผูกพันกันทางกฎหมายและสายเลือด

1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.7.1 ทราบถึง ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง สถานะของผู้ปกครอง ผู้มีอิทธิพลต่อการออม และความถี่ในการออมที่ส่งผลต่อทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.7.2 ทราบถึง ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายรับรายจ่ายที่ส่งผลต่อทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.7.3 ทราบถึง ปัจจัยข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

1.7.4 ทราบถึง ศึกษาข้อเสนอแนะที่ส่งผลต่อทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาทัศนคติที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา ผู้จัดทำได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถจัดทำการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
- 2.2 แนวคิดด้านประชากรศาสตร์
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 กรอบแนวความคิด

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ หมายถึงความรู้สึกทางใจที่มีต่อสิ่งใด ๆ ของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคลและมีผลต่อกลุ่มทางสังคม เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทุกด้านในสังคมของมนุษย์ทุกสังคม

เกี่ยวกับทัศนคติ (attitude) มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้คล้ายๆ กันซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวม และขอนำมาสรุปอ้างอิงดังนี้

Martin Fishlein (อ้างถึงใน ดารณีพานทอง พาลุสุขและสรุเสกยพงษ์ หาญยุทธ, 2548, หน้า 37) ทัศนคติหมายถึงความรู้สึกโอนเอียงที่จะมีปฏิกริยาเห็นด้วยไม่เห็นด้วย หรือหนึ่งเฉยต่อสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม (KAP Theory)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม (KAP Theory) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญ กับตัวแปร 3 ตัว ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) ของผู้รับ เมื่อคนมีการตอบสนองต่อสาร จะเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับตัวบุคคลหรือผู้รับสาร ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงใน ด้านความรู้ การเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ และการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ประเภทนี้ จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง นั่นคือเมื่อผู้รับสารได้รับสาร จะเกิดความรู้ขึ้น จะมีผลทำให้เกิดทัศนคติ และขั้นตอนสุดท้ายคือก่อให้เกิดการกระทำ โดยทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge)

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้(Knowledge)

ความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้พื้นฐาน ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์ โดยการเรียนรู้ จากการตอบสนองสิ่งเร้า (Stimulus-Response) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิต ความรู้เป็นกระบวนการภายใน ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกของมนุษย์ได้ กล่าวคือ ความรู้เป็นการได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง รูปแบบ วิธีการ กฎเกณฑ์ เหตุการณ์หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต

อรรถรณ ปิลันธน์โอวาท (2544, หน้า 36) กล่าวว่า ความรู้เป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง ที่เชื่อมโยงความคิดให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ความรู้ทำให้บุคคลหรือผู้รับสารได้รู้ ถึงความสามารถในการจดจำ นึกถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมา โดยแบ่งได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา
2. ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินการต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
3. ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดจากประสบการณ์ที่ผ่านมา

บลูม และคณะ (Bloom et al., อ้างถึงใน อรรถรณ ปิลันธน์โอวาท, 2542, หน้า 36) ได้ อธิบายรายละเอียดความรู้ไว้ 6 ระดับ

1. การเรียนรู้ที่เน้นการจดจำเรื่องราว เนื้อหา รูปแบบซึ่งเป็นการจำเป็นที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ไปจนถึงการจดจำสิ่งที่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
2. ความเข้าใจหรือการรวบรวมสาระสำคัญ (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาของบุคคลในการขยายความรู้ ความจำให้กว้างออกไปจากเดิม มีการแสดงออกทางพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อ และสามารถแปลความหมายสรุปใจความและขยายความสิ่งนั้นได้
3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้จากสารไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นทักษะที่สูงกว่าการนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้ แต่ เป็นการนำความรู้ที่ได้มาแยกเป็นส่วนๆและเปิดรับว่ารายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละส่วน ส่งผลให้บุคคลเกิดความเข้าใจในสารนั้นๆได้อย่างแท้จริง
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมข้อมูล แนวความคิด แล้ว นำมาประกอบเข้าด้วยกัน เป็นสิ่งใหม่ที่มีความสร้างสรรค์ที่แตกต่างไปจากเดิม
6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับมา แล้วรวบรวมความคิดเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณา

อย่างไรก็ตาม การเกิดความรู้ไม่ว่าจะระดับใดจะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ซึ่งเป็นสิ่งเชื่อมโยงสภาพจิตใจของบุคคลนั้นๆ โดยมีสาเหตุจากประสบการณ์หรือ สภาพแวดล้อมที่บุคคลประสบจะมีอิทธิพล ทำให้มีความรู้และแสดงออกให้เห็นถึงระดับทัศนคติ ต่อสถานการณ์นั้นๆ จากประสบการณ์หรือจากการรับรู้ จากสื่อโดยจะส่งผลกระทบต่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้ 5 ประการ (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533, หน้า 118-121)

1. การตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution) เนื่องจากการสื่อสารมักจะสร้างความสับสนให้ผู้รับสาร มีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เพื่อตอบข้อสงสัยและความต้องการของตนเอง

2. การสร้างทัศนคติ (Attitude Formation) ผลกระทบเชิงความรู้ ต่อการปลูกฝัง ทัศนคตินั้น ส่วนมากนิยมใช้ กับสารสนเทศที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างทัศนคติให้คนยอมรับการเผยแพร่ นวัตกรรมนั้นๆ

3. การกำหนดวาระ (Agenda Setting) เป็นข้อมูลความรู้ ที่สื่อกระจายออกไปเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักและผูกพันกับประเด็นที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับภูมิหลังของกลุ่มเป้าหมายและค่านิยมของสังคมแล้ว กลุ่มเป้าหมายก็จะเลือกรับสารสนเทศนั้น

4. การเพิ่มพูนระบบความเชื่อ (Expansion of Belief System) การสื่อสารมักจะกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ด้านต่างๆ ไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้รับรู้ และบุคคลจะรับข้อมูลนั้นจากนั้นก็จดจำในความเชื่อของตนเองมากขึ้น

5. การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value Clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมและอุดมการณ์ เป็นเหตุการณ์ปกติของสังคม การนำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นเหล่านี้ ย่อมทำให้กลุ่มเป้าหมาย เข้าใจถึงค่านิยมเหล่านั้นชัดเจนขึ้น

แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude)

ทัศนคติ (Attitude) เป็นสภาพของจิตของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ ที่จะตอบสนองในตัวบุคคล ทัศนคติ คือ ความชอบและมีใจ (Preference and Predisposition) ต่อเรื่องต่างๆ ส่วนค่านิยม คือหลักพื้นฐานที่เรา ถือเป็นความรู้สึกที่จะบอกว่าเราควรทำหรือไม่ทำอะไร ในความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและบุคคล ตามปกติแล้วบุคคลจะต้องมีทัศนคติ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเสมอ ทัศนคติสามารถบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับสิ่งของและบุคคลกับสถานการณ์ต่างๆ กล่าวคือ ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ที่แสดง ออกมาเป็นการประเมินค่าบอกความรู้สึก ดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ และส่งผลต่อการแสดงออกทาง พฤติกรรมต่อไป (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2545, หน้า 138)

ทัศนคติ เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากแนวคิดหนึ่งจากจิตวิทยา สังคม การสื่อสาร ทำให้มีการใช้คำนี้กันอย่างแพร่หลาย สำหรับการนิยามคำว่า ทัศนคตินั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายดังนี้

สุรพงษ์ โสชนะเสถียร (2533, หน้า 122) ได้กล่าวว่า ทักษะคิดเป็นตัวชี้วัดว่า บุคคลนั้น คิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง สิ่งของ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดยทักษะคิด มีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมในอนาคตได้ ทักษะคิดจึงเป็นเพียง ความพร้อมที่จะตอบสนองสิ่งเร้า และเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบ หรือไม่ชอบ ต่อประเด็นหนึ่งๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็น ผลมาจากการรับสาร และจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป จุมพล รอดคำดี (อ้างถึงใน อรรถรรณ ปิลันธน์โอวาท, 2544, หน้า 37) ได้กล่าวเอาไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของ บุคคลนั้น มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ 3 ระดับ

1. การเปลี่ยนแปลงทางความคิด ซึ่งสิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดนั้น เกิดจากการได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ที่มีความแตกต่างและมีความน่าสนใจจากการนำเสนอสื่อ
2. การเปลี่ยนทัศนคติ การเปลี่ยนในระดับนี้จะมาจากประสบการณ์หรือความประทับใจ หรือสิ่งทำให้เกิดความสะเทือนใจ
3. การเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งมีผล ต่อบุคคล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

บุคคลมักมีทัศนคติที่ไม่มั่นคงจนกว่าจะพบเจอประสบการณ์เดิม ๆ หลายครั้ง จนก่อตัว เป็นทัศนคติขึ้นมา โดยการก่อตัวของทัศนคติไม่จำเป็นต้องมาจากประสบการณ์โดยตรงต่อคน หรือสื่อ แต่อาจจะมาจากการได้ฟัง รับข่าวสาร หรือข้อมูล เมื่อเกิดทัศนคติแล้วทัศนคตินั้น จะเป็นรากฐานในการกำหนดความรู้และสร้างทัศนคติใหม่ๆ ต่อไป

ทัศนคติจึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างความรู้สึก ความเชื่อหรือความรู้ ของบุคคลกับพฤติกรรมตอบโต้ในทางหนึ่งทางใดต่อเป้าหมายของทัศนคติ โดยทัศนคติเป็น เรื่องของจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่ต้องการข้อมูลข่าวสาร ส่งผลต่อการเปิดรับข้อมูล ข่าวสารต่างๆที่ เป็นได้ทั้งเชิงลบและเชิงบวก แล้วส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา โดยทัศนคติประกอบด้วย ความคิดที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึก และแสดงออกมาทางพฤติกรรม

อรรถรรณ ปิลันธน์โอวาท (2542, หน้า 48) กล่าวว่า ทักษะคิดทั้งในทางบวกและทางลบ สามารถส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้ หากทัศนคตินั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ทัศนคตินั้นมีความชัดเจนหนักแน่น การเปลี่ยนทัศนคติใดๆ ที่เกิดขึ้นจากบุคคล โดยที่บุคคลมีการวิเคราะห์แก่นสารนั้นอย่างเป็นระบบแล้ว จะเป็นการเปลี่ยนความรู้สึกของ บุคคลที่มีความคงทนถาวร เมื่อเปรียบเทียบกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นเพียงผิวเผิน เพราะการ เปลี่ยนทัศนคติ ที่มาจากการวิเคราะห์สารอย่างเป็นระบบ เป็นการเปลี่ยนด้านความเชื่อ ค่านิยมม ความรู้ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นใหม่จากการที่สมองได้คิดวิเคราะห์ที่ไตร่ตรองถึงสาร นั้นโดยละเอียดรอบครอบแล้ว และสมองจะสั่งการ ว่าพฤติกรรมใดควรเกิดขึ้น นอกจากทัศนคติ ที่มาจากประสบการณ์ตรงแล้วจะมีผลเด่นชัดต่อพฤติกรรมมากกว่าทัศนคติที่มาจาก

ประสบการณ์ทางอ้อม อีกทั้งทัศนคติต่อตัวบุคคล มีต่อวัตถุข่าวสารและสื่อที่ก่อให้เกิดทัศนคติ (Attitude object) จะทำให้บุคคลมีความผูกพันด้าน อารมณ์และนำไปสู่พฤติกรรมได้ จากแนวความคิดนี้สามารถสรุปได้ว่า สื่อ หรือข่าวสาร ถ้ามี เนื้อหาที่ชัดเจน แปลกใหม่ มีภาพลักษณ์ที่เด่นชัดและสามารถเข้าถึงความต้องการของผู้ชมได้ อย่างชัดเจน สามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลได้มาก เช่นเดียวกัน

2. ทัศนคติที่เด่นชัดมากที่สุด (Most Salient) คือบุคคลอาจจะมีความรู้สึกและความเชื่อที่หลากหลายอย่างมาเกี่ยวข้องในการส่งผลต่อการแสดงออกพฤติกรรม แต่ทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมมากที่สุดก็คือ ทัศนคติที่โดดเด่นมากที่สุดในสถานการณ์นั้นๆ

3. ทัศนคติที่มีรากฐานบนความรู้ สึก การชอบละครซึ่งปัจจัยด้านทัศนคติเพียงปัจจัยเดียวสามารถส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมได้เช่นกัน

4. ทัศนคติที่บุคคลนั้นๆ สนใจหรือเห็นว่าเป็นประโยชน์ ซึ่งข่าวสารหรือสื่อ่นั้นเป็นประโยชน์หรือเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นโดยตรง ก็จะส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมเช่นกัน จะเห็นได้ว่า บุคคลจะมีพฤติกรรมสอดคล้องกับทัศนคติ เมื่อทัศนคตินั้นเป็นเรื่องที่สำคัญต่อบุคคล นั้นๆ โดยมีความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมเป็นความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงนั่นคือหากบุคคลมีความรู้จากสารมาก ๆ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและยังส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด

ประเภทของทัศนคติ

ดาร์ณี พานทอง (2542, หน้า 43) แบ่งออกทางทัศนคติเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ทัศนคติในทางบวก คือ ความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมที่ดีหรือยอมรับ ความพอใจ เช่น นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการโฆษณา เพราะวิชาการโฆษณเป็นการให้บุคคลได้มีอิสระทางความคิด

2. ทัศนคติในทางลบ คือ การแสดงออกหรือความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ไม่พอใจ ไม่ดี ไม่ยอมรับ ไม่มีความรู้มาก เช่น จอยไม่ชอบคนเลี้ยงสัตว์ เพราะเห็นว่าทำรบกวนสัตว์

3. การแสดงออกทางทัศนคติหรือมีทัศนคติเฉยๆ คือ มีทัศนคติเป็นกลางอาจเป็นเพราะว่า ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆหรือไม่มีแนวโน้มทางความรู้ในเรื่องนั้นๆ มาก่อน

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

เคลแมน (Kelman, Herbert C, 1967, p.469) อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในแง่ของกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยเชื่อว่าทัศนคติอย่างเดียวกันอาจจะเกิดขึ้นในตัวบุคคลด้วยกระบวนการที่เกิดขึ้นแตกต่างกันได้ โดย มีกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนทางทัศนคติ ดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวเอง และหวังให้เกิดความพึงพอใจจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลนั้นๆ การที่บุคคลจะยอม

ทำตามสิ่งที่อยากให้เราทำ บุคคลนั้นอาจจะไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นๆ แต่เพราะความคาดหวังว่าจะได้รับรางวัล หรือการยอมรับจากผู้อื่นแสดงให้เห็นด้วยและทำตาม สรุปได้ว่า การยอมทำตามนี้เป็น กระบวนการ เปลี่ยนแปลงทัศนคติท่าจะผลักดันให้บุคคลยอมทำตามมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับจำนวนหรือความยิ่งใหญ่ของรางวัลและการลงโทษ

เคลเมน ยังกล่าวอีกว่า คนที่จะยอมทำตามบางสิ่งบางอย่างก็ เมื่อ อยู่ในภาวะที่มีผู้มีอิทธิพลจะบังคับเขา ดังนั้น จึงไม่มีทางเป็นไปได้ ที่บุคคลจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติแบบถาวรจากการยินยอมนี้

2. การเลียนแบบ (Identification) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับต่อสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นซึ่งยอมรับนี้เป็นผลจากการที่บุคคลต้องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรือพอใจระหว่างตนกับผู้อื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่น จากการเลียนแบบนี้ ทัศนคติของบุคคลจะเปลี่ยนไปมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่ผลักดันให้เกิดการเลียนแบบ กล่าวได้ว่า การเลียนแบบเป็นกระบวนการ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความดึงดูดใจ (Attractiveness) ของสิ่งเร้าที่มีต่อบุคคลนั้น การเลียนแบบจึงขึ้นอยู่กับพลังของผู้ส่งสาร

3. ความต้องการที่จะอยากเปลี่ยนแปลง (Internalization) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ซึ่งตรงกับความต้องการภายในและค่านิยมของบุคคลนั้น พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนี้สอดคล้องกับค่านิยมที่บุคคลมีอยู่เดิม ความพึงพอใจจะได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหา รายละเอียดของพฤติกรรมนั้นๆ การเปลี่ยนแปลงความคิด ทัศนคติและพฤติกรรมไม่ว่าจะระดับใด ก็ตามจะส่งผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติทั้งสิ้น

อิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม

ฉลอง ภีรมรัตน์ (2521, หน้า 45) กล่าวว่า ทัศนคติมีลักษณะ เป็นนามธรรม ทั้งความคิด ความเชื่อจนก่อให้เกิดแรงจูงใจ (Motivation) ของบุคคลที่พร้อมที่จะกระตุ้นให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรมและแรงจูงใจ เป็นตัวที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่จะทำ หรือละเว้นสิ่งการกระทำต่างๆ เมื่อบุคคลมีทัศนคติที่เกิดขึ้น ก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจแนวทางนั้น และส่งผลต่อการแสดงออกด้านพฤติกรรม ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้นการที่บุคคลมีทัศนคติที่เป็นไปในทางบวกก็อาจจะส่งผลให้พฤติกรรมถูกเปลี่ยนไปในทางบวก แต่ในทางกลับกันหาก บุคคลมีทัศนคติในทางลบ ก็จะทำให้ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมในทางไม่ดีได้เช่นกัน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกัน โดยตรงกับความรู้อ และพฤติกรรม หากถูกกระทบกระเทือนในระดับใดก็ตามจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งสิ้น นอกจากนี้องค์ประกอบต่างๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสาร/ผู้รับสาร ลักษณะของ ข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสารล้วนมีผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งสิ้น ซึ่งทัศนคติของบุคคลเมื่อเกิดขึ้นแล้วแม้จะคงทนแต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยตัวบุคคล สถานการณ์ ข่าวสาร การชวนเชื่อที่ทำให้เกิดการยอมรับสิ่งใหม่ๆ แต่จะต้องมีความสัมพันธ์กับ ค่านิยมของบุคคลนั้น

นอกจากนี้ซิมบาร์โดและคณะ (Zimbardo and Weber, 1997, p.36) ยังพบว่า ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมมีความเกี่ยวข้องกัน การที่บุคคลจะเปลี่ยนทัศนคติ จะขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้าบุคคลมีความเข้าใจสารที่ถูกส่งมาก็จะเกิดความรู้ และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทัศนคติ และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม กล่าวได้ว่า พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมามีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติของบุคคลนั้นๆ การที่บุคคลมี พฤติกรรมแตกต่างกันเนื่องมาจากความรู้ และทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างของความรู้ และทัศนคติก็อาจเกิดความแตกต่างจากการ เปิดรับข้อมูลของแต่ละบุคคล และความแตกต่างใน ความเข้าใจของสารนั้นๆ ที่ถูกส่งมาสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ แตกต่างกัน

2.2 แนวคิดด้านประชากรศาสตร์

คนรับสารคือองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการสื่อสารที่มีความสำคัญมาก การสื่อสารจะสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้รับสารซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถสะท้อนและทำให้เกิดการชี้วัดความสำเร็จของการสื่อสารได้ผู้รับสารจะมีลักษณะที่แตกต่างกันในหลายๆด้านโดยเฉพาะลักษณะ ทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการรับสาร ที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่าง ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคม โดยผู้รับสารที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ ที่ต่างกันจะมีพฤติกรรมและความสนใจในการรับข่าวสารที่แตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้ทฤษฎี

ลักษณะทางประชากรศาสตร์เป็นทฤษฎีที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับผู้รับสารก่อนแนวคิดอื่นๆ เพราะการที่ผู้รับสารมีคุณสมบัติพื้นฐานเหมือนกันหรือแตกต่างกัน จะส่งผลสู่พฤติกรรม การเปิดรับสารที่ แตกต่างกัน นักวิจัยจึงได้ใช้แนวความคิดเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการ วิจัยกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการรับสารว่า มีผลต่อการรับที่แตกต่างกันหรือไม่ อีกทั้งยังพบว่าบุคคลที่มีคุณสมบัติ ทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมที่ แตกต่างกันตามประสบการณ์ ของแต่ละบุคคล (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534, หน้า 65) ซึ่งวิธีที่ศึกษาผู้รับสารนั้น จะต้องมีการจำแนกผู้รับสารออกเป็นกลุ่มโดยประมาณ (2546, หน้า 112- 116) พบว่าในการสื่อสารกลุ่มใหญ่หรือการสื่อสารมวลชน เราไม่สามารถวิเคราะห์ผู้รับสารเป็นคณๆ ได้ เนื่องจากผู้วิจัยยังไม่รู้ จักผู้รับสาร (Anonymous) แต่ละคน ดังนั้นวิธีการที่ดีที่สุดในการ วิเคราะห์ผู้ รับสารจำนวนมาก คือ การจำแนกผู้รับสาร ออกเป็นกลุ่มๆ ตามคุณสมบัติทาง ประชากรศาสตร์ (Demographic Characteristics Theory) เนื่องจากผู้รับสารที่มีคุณสมบัติของ ปัจเจกบุคคล เหมือนกัน อาจจะแตกต่างกันในแง่ของความสนใจ ทักษะ หรือพฤติกรรม การที่ผู้วิจัยจะสามารถจัดกลุ่มของผู้รับสารได้นั้นต้องอาศัยคุณสมบัติที่มองเห็นได้จากภายนอก นั่นคือ คุณสมบัติทางประชากรศาสตร์(Demographic Characteristics Theory)

1. เพศ ลักษณะทางเพศ เป็นลักษณะทางประชากรที่บุคคลได้ รับมาแต่กำเนิดใน ประชากรกลุ่มต่าง ๆ จะประกอบด้วยประชากรเพศชาย (Male) และประชากรเพศหญิง (Female) เป็นปัจจัยพื้นฐานด้านร่างกายที่แตกต่างกันของบุคคล เป็นสถานภาพมีมาตั้งแต่ กำเนิด ของบุคคล เพศจะเป็นตัวกำหนด หน้าที่ของบุคคล ตลอดจนพัฒนาการต่าง ๆ ในแต่ละช่วง วัยก็มีความแตกต่างกัน ความแตกต่างทางเพศทำให้บุคคลมีพฤติกรรมในการ เปิดรับสื่อที่ แตกต่างกันอย่างกล่าวคือ เพศหญิงมีแนวโน้มและมีความต้องการที่รับข่าวสารมากกว่า เพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารแต่เพียงอย่างเดียว เท่านั้น แต่มีความ ต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดจากการรับข่าวสารนั้นด้วย (Will Goldhabers and Yates, 2002 หน้า 114 อ้างถึงใน กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2546)

แมคคี (Mckee, 1962 อ้างถึงใน กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2546) ศึกษาพบว่า ผู้ชายมีความสามารถทางการจำรูปทรงสิ่งของได้ แม้ว่าจะตั้งพลิกแพลงในท่าต่าง ๆ หรือ สามารถที่จะเห็น ความสัมพันธ์ ของ Space-form ในความคิด ส่วนพาเทลและกอร์ดอน (Patel and Gordon, 1960 อ้างถึงใน กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2546) ศึกษาพบว่า เด็กหญิงมี แนวโน้มที่จะคล้อยตามผู้อื่น หรือถูกชักจูงใจได้ง่ายกว่าเด็กชาย สอดคล้องกับการวิจัยของ คิม เบอร์ (Kimber, 1974 อ้างถึงใน สุชา จันท์ธอม, 2544) ที่ศึกษา พบว่า เด็กหญิงสามารถรับ สารและเลียน แบบพฤติกรรม บุคลิกภาพของผู้อื่นได้ง่ายกว่าเด็กชาย ผลการศึกษาและวิจัยของ เบอแนต และโคเฮน (Bennett And Cohen, 1959 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541) ที่ศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของความแตกต่างกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิงยังพบว่า เพศชาย มีความคิดหนักแน่นมากกว่าความคิดของเพศหญิง แต่เพศหญิงจะมีความละเอียดอ่อนและ รอบคอบในด้านความคิดมากกว่าเพศชาย ซึ่งจะมีผลต่อกระบวนการรับรู้ข่าวสารและการ วิเคราะห์ข้อมูล และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในไปอีกด้วย จากการวิจัยทางจิตวิทยา พบว่า ผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากในเรื่องความคิด ทั้งด้านค่านิยมและ ทักษะคติ โดยมีกรอบของวัฒนธรรมและ สังคมเป็นตัวกำหนด ให้บทบาทหน้าที่และกิจกรรมของ ชายหญิงมีความแตกต่างกัน ผู้หญิงจึงเป็นเพศที่มีอารมณ์จิตใจอ่อนไหวอ่อนอ่อนผ่อนตามมักจะ ถูกชักจูงได้ง่ายกว่าผู้ชาย (ปรมะ สัตเวทิน, 2540, หน้า 106) ด้านพฤติกรรมในการรับสื่อ นั้น เพศหญิงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงจะชอบดู รายการโทรทัศน์ประเภทละคร และเพศชายจะชอบดูรายการข่าว และกีฬา ในขณะที่เด็กใน วัยรุ่นหนุ่มสาวจะชอบดูรายการประเภทวาไรตี้เพื่อความบันเทิง และวัยเด็กจะชอบดูการ์ตูน ผล การศึกษาและวิจัยของ เบอแนต และโคเฮน (Bennett&Cohen, 1959, สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541) พบว่าเพศชายมีความคิดหนักแน่น มากกว่าความคิดของเพศหญิง แต่เพศหญิงจะมีความ ละเอียดอ่อนและรอบคอบ ในด้านความคิดมากกว่าเพศชายซึ่งจะส่งผล กระบวนการรับรู้ ข่าวสารและการวิเคราะห์ ข้อมูลและนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในขั้น ต่อไป กาญจนนา

แก้วเทพ (2547, หน้า 372) กล่าวถึงการศึกษาเกี่ยวกับผู้รับสารตามแนวทฤษฎี ประชากรศาสตร์ พบว่าเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมการเปิดรับ สื่อมวลชน เช่น เพศหญิงใช้เวลาในการรับโทรทัศน์มากกว่าเพศชาย และเพศชายชอบอ่าน หนังสือพิมพ์ มากกว่าโทรทัศน์ และเนื่องจากเพศหญิงชอบการอยู่บ้านมากกว่าเพศชาย และ ในขณะที่อยู่บ้านก็มักมีกิจกรรมที่ต้องทำอยู่ตลอดเวลา เช่น การเลี้ยงลูก การทำกับข้าว การทำงาน บ้าน ดังนั้นสื่อที่เพศหญิงเลือกใช้จึงเป็นสื่อที่เข้าถึงง่ายมีทั้งภาพและเสียง เนื่องจากต้องสามารถใช้ควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมข้างต้นไปพร้อมกันได้ นั่นคือ สื่อโทรทัศน์

กัลยกฤต บุญบำรุงชัย (2555) วิจัยเรื่อง ทักษะคิดของผู้ชมรายการข่าวมสถานีโทรทัศน์ ไทย ทีวีสี่ช่อง 3 ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อ สรยุทธ สุทัศนจินดา ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทาง ประชากรที่แตกต่างกันไม่ทำให้มีทัศนคติต่อสรยุทธ สุทัศนจินดา แตกต่างกัน ยกเว้นลักษณะ ทางประชากรด้านเพศ ที่ผู้หญิงมีทัศนคติที่ดีมากกว่าผู้ชาย โดยผู้ชมส่วนใหญ่มี ทัศนคติที่ดีต่อ สรยุทธ สุทัศนจินดา ทั้งในด้านบุคลิกลักษณะ ของการเป็นผู้ดำเนินรายการ ข่าวที่ดี ด้านวิธีการนำเสนอข่าวด้านบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่และมีแนวโน้มที่จะติดตาม รับชมรายการข่าวอย่างต่อเนื่อง หากผู้ดำเนินรายการข่าวให้ความสำคัญในเรื่องของ จรรยาบรรณวิชาชีพสื่อที่มากขึ้น เกณฑ์สถิติ กันธจันทร์ (2558) งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรม การเปิดรับชมและความพึงพอใจที่มีต่อข่าวภาคค่ำช่วงที่ 1 ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าเพศที่แตกต่างกัน จะมีเหตุผลในการ รับชมรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ที่แตกต่างกัน

2. อายุเป็นคุณลักษณะทางประชากรอีกลักษณะหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตาม กาล ระยะเวลาของการมีชีวิตอยู่หรือตามวัยของบุคคล เป็นลักษณะประจำตัวบุคคลที่สำคัญมากใน การศึกษาและวิเคราะห์ทางประชากรศาสตร์โดยอายุจะแสดงถึงวัยวุฒิของบุคคล และเป็น เครื่องบ่งชี้ถึงความพึงพอใจการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์ตามความชื่นชอบและเหมาะสมกับ ความต้องการในการเลือกรับชมมากน้อยแต่ต่างกัน การมีประสบการณ์ในชีวิตที่ แตกต่างกันใน ช่วง อายุและเพศที่แตกต่างกันก็จะเป็นเครื่องบ่งชี้ ถึงความสนใจ ในการเลือก ชมรายการ โทรทัศน์ที่ แตกต่างกัน อายุเป็นเครื่องบ่งชี้ความสนใจในประเด็นต่าง ๆ เช่น เรื่องการเมือง ความสนุกสนาน การเตรียมตัวสร้างอนาคต นอกจากนั้นอายุ ยังบ่งชี้ให้เห็นถึง อารมณ์ที่ แตกต่างกันออกไปในกลุ่ม คนที่มีวัยต่างกัน อันเนื่องมาจากกระบวนการ คิดและ ตัดสินใจ ที่ผ่าน การกลั่นกรองประสบการณ์ของ ช่วงวัยที่จะส่งผลต่อประสบการณ์ ความคิด ความสนใจ ความเชื่อ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่างๆ ของผู้รับสาร โดยคนที่มีอายุน้อยกว่า มักจะมีความคิด เสรีนิยม (Liberal) ยึดถืออุดมการณ์ (Idealistic) ใจร้อน (Impatient) และมองโลกในแง่ดี (Optimistic) มากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่ คนอายุมากจะมี ความคิด อนุรักษ์นิยม

(Conservative) และยังมีกรยึดถือการปฏิบัติ (Pragmatic) ระมัดระวัง (Cautious) และมองโลกในแง่ร้าย (Pessimistic) มากกว่าคนอายุน้อย เกิดจากคนอายุมาก มีประสบการณ์ชีวิตที่เคยนผ่านปัญหาต่างๆ มีความผูกพันที่ยาวนาน และมีผลประโยชน์ในสังคมมากกว่าคนอายุน้อย จากการศึกษาของ ทอแรนซ์ (Tarrance, 1962 อ้างถึงใน กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2546) พบว่าอายุที่เพิ่มขึ้นของบุคคลจะทำให้บุคคลมีความคิดที่รอบคอบขึ้น อายุหรือวัยเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม บุคคลที่มีอายุมากจะมีพฤติกรรมการตอบสนองต่อการติดต่อสื่อสารต่างจากบุคคล ที่มีอายุ น้อยและบุคคลที่มีอายุน้อยจะมีพฤติกรรมการตอบสนองต่อการติดต่อสื่อสาร เปลี่ยนไป เมื่อตนเองมีอายุมากขึ้น (Myer, 1999, อ้างถึงใน สุชา จันทร์เอม, 2544, หน้า 63)

สุจิตรา พันธวงษ์ (2546) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับและความคิดเห็นของกลุ่มวัยรุ่น ที่มีต่อรายการโทรทัศน์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นวัยรุ่น ของดูรายการประเภทให้ความบันเทิงและรับรู้ ข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งยังให้ความสำคัญ กับรูปแบบรายการ พิธีกร และช่วงเวลาออกอากาศ

3. ภูมิสำเนา หมายถึง ถิ่นอันเป็นที่อยู่อาศัยโดยบุคคลนั้นแสดงเจตนาว่าเป็นถิ่นฐานที่พักพิงตั้งแต่แรกเริ่ม โดยการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้าน ชุมชน หรือเมืองนั้น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ทางสังคม วัฒนธรรมและจิตวิญญาณ เพื่อให้เกิดการคงอยู่ที่มีรูปแบบในแต่ละถิ่นฐาน โดยสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อเรื่องความเป็นอยู่ ค่านิยมทางความคิด การประกอบอาชีพ ตลอดจนการเรียนรู้ สิ่งต่างๆ ทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจน วัฒนธรรม ที่มาจากถิ่นฐานหรือภูมิสำเนาที่ตนอาศัยอยู่ การตั้งถิ่นฐานใน แต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อ การรับรู้ ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่ต่างกัน ประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานหรือมี ภูมิสำเนาอยู่ในแต่ละภาค ของประเทศไทย ก็จะมีขนบธรรมเนียมประจำถิ่นในรูปแบบเฉพาะของ ตนเอง เช่น วัฒนธรรมการกินของภาค กลางจะรับประทานอาหารบนโต๊ะ มีช้อนส้อม และช้อนกลาง ไว้ตัดอาหารทานข้าวสวยเป็นหลัก ในขณะที่วัฒนธรรมการรับประทาน แบบภาคเหนือจะมีรูปแบบ การจัดอาหารใส่ถ้วย เล็กๆวางลงบนโตก มักรับประทานข้าวเหนียวเช่นเดียวกับวัฒนธรรม ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นการรับรู้ ทางวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละถิ่นฐานยังนำไปสู่ ค่านิยมทางความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด ที่แสดงออกมาเป็นงานศิลปะหรือการสื่อสารที่มีคติทาง ความเชื่อ ความชื่นชอบที่แตกต่างกัน เช่น คนภาคตะวันออกเฉียงเหนือชอบฟังหมอลำ คนภาคใต้ ชอบดูหนังตะลุง ซึ่งการสื่อสารที่ออกมาจากศิลปะนั้น มักจะมีเรื่องราวที่น่าเสนอและความ น่าสนใจตามภาษาถิ่นที่ทำให้คนที่มี ต้นกำเนิดในถิ่นฐานหรือภูมิสำเนา นั้นมีการรับรู้ และความพึงพอใจที่แตกต่างกัน

ไสลทิพย์ จารุภูมิ (2535) ศึกษาความพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ของกลุ่มแม่บ้าน เขต กรุงเทพมหานครที่ติดตามดูละครหลังข่าวภาค 20.00น. เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป ผล วิจัยสรุปว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความตั้งใจมากที่จะดูละครโทรทัศน์ มีการวิพากษ์วิจารณ์ บทบาท การ แสดงของตัวละครหรือเนื้อหาเรื่องในขณะที่อยู่และได้นำไปใช้อรรถประโยชน์ทางสังคม โดยนำไป เป็นประเด็นสนทนาและเป็นสื่อกลางในการเข้าเรื่องกลุ่ม ความพึงพอใจที่ได้รับ จากละครโทรทัศน์ คือความสนุกสนานเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่อง ดารา การแต่งกาย การฟ้อน คลายหรือลีลาหนีจาก ความเครียดในปัญหาชีวิตประจำวัน

4. รายได้ครอบครัว อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว ในการวิจัย ส่วนใหญ่จะสนใจความแตกต่างทางด้านอาชีพ (Occupation) รายได้(Income) เป็นตัวแปร สำคัญที่กำหนดสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล รายได้ของบุคคลแสดงถึงฐานะทาง เศรษฐกิจซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญแสดงถึงการมีศักยภาพในการดูแลตัวเอง บ่งบอกถึงอำนาจ การใช้จ่ายตลอดจนการบริโภคข่าวสาร ผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงจะมีโอกาสที่ดีกว่า ใน การแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลตนเอง ผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำจะ มี การศึกษาน้อย ทำให้มีข้อจำกัดในการเรียนรู้ตลอดจนการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ อาชีพของบุคคลจะบ่งบอกลักษณะเฉพาะของบุคคล ช่วงเวลาที่เปิดรับข่าวสาร เรื่องที่ กลุ่มผู้ฟัง สนใจเช่น นักเล่นหุ้น จะมีความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลหุ้น สภาพเศรษฐกิจสังคม เป็นต้น ในบาง กรณีคนที่อาชีพอย่างหนึ่งแต่อาจจะไปรวมกลุ่มกับคนที่มอาชีพหนึ่งก็ได้ ซึ่งจะทำให้ความ สนใจ ของบุคคลนั้นขยายกว้างออกไป ยุกบล เบ็ญจรงค์กิจ(2542, หน้า 70-71) พบว่า ผู้ที่มีรายได้สูง มักจะมีการศึกษาสูง ซึ่งคนกลุ่มนี้จะใช้ สื่อมวลชนมากกว่าคนกลุ่มอื่น เนื่องจากมีความ จำเป็นต้องเรียนรู้ หาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ การใช้สื่อมวลชนของคน มี ฐานะดีมักจะเป็นการใช้เพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆและจ าเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น การอ่าน บท บรรณาธิการ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหุ้น การอ่าน การเปิดรับ หรือการฟังข่าวสาร บ้านเมือง ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และความเป็นไปของประเทศหรือของโลก ดังนั้นสถานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของบุคคลนี้ มีอิทธิพลต่อปฏิบัติการของผู้รับสารที่มี ต่อผู้ส่งสาร การวิจัยทาง นิเทศศาสตร์ชี้ให้เห็นว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสารมี อิทธิพลอย่างมากต่อ ปฏิบัติการ ของผู้รับสารที่มี ต่อผู้ส่งสาร สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้คน มีวัฒนธรรม ต่างกัน มีประสบการณ์ ทักษะคติ ค่านิยม ความคิด และเป้าหมายที่แตกต่างกัน คนที่มี พื้นฐาน ครอบครัวที่แตกต่างกันย่อมมีทัศนคติ ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมที่ ต่างกัน คนที่มีอาชีพต่างกัน ย่อมมองโลกหรือแนวคิด อุดมการณ์ ค่านิยมต่อสิ่งต่างๆแตกต่าง กันไป คนที่รับราชการมักจะคำนึงถึงเรื่องยศถาบรรดาศักดิ์สวัสดิการ ศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของ ความ เป็นข้าราชการ ในขณะที่คนทำงานธุรกิจเอกชนอาจจะคำนึงถึงรายได้ และการมีศักดิ์ศรี ของตนเอง ด้วยเงินทองที่หาได้จากความสามารถ เพื่อรักษาสถานภาพในสังคมของตน รายได้

ของคนย่อม เป็นเครื่องกำหนดความต้องการตลอดจน ความคิดเห็นของคน เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และพฤติกรรมของ คน

5. การศึกษา เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในการเลือกรับข่าวสารและอัตราการรู้หนังสือ ระดับการศึกษาจะทำให้คนมีความรู้ ความคิด ตลอดจนความเข้าใจในสิ่งต่างๆ กว้างขวาง ลึกซึ้งแตกต่างกันออกไป ทำให้บุคคลสามารถแยกความเหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบองค์ประกอบ ที่แตกต่างกันของสิ่งต่างๆ การศึกษาจึงถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารของ ผู้รับสารอย่างมาก ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่แตกต่างกันย่อมมีความรู้ สึกนึกคิด อุดมการณ์และความต้องการที่แตกต่างกันไป ซึ่งอาจพบได้ตั้งแต่การตีความ การมีความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เป็นสิ่งที่ทำให้พฤติกรรมในการรับสารแตกต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้ กว้างขวางและเข้าใจได้ดี มี ความเข้าใจศัพท์มาก แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ โดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักใช้สื่อมวลชนหลากหลายแขนงมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ เนื่องจากปัจจัยการเข้าถึงสื่อที่แตกต่างกันนั่นเอง ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ยุคสมัยที่ต่างกัน ระบบการศึกษาที่ต่างกัน สาขาวิชาที่แตกต่างกัน จึงมีความรู้ สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกันไปอีกด้วย (ปรมะ สตะเวทิน, 2546, หน้า 114-116) การศึกษาในที่นี้หมายถึงระดับการศึกษาที่ได้จากสถาบันศึกษา และที่ได้รับจาก ประสบการณ์ของชีวิต การศึกษาบ่งบอกถึงความสามารถในการเลือกรับข่าวสารและอัตราการรู้หนังสือ ระดับการศึกษาจะทำให้คนมีความรู้ ความคิด ตลอดจนความเข้าใจในสิ่งต่างๆ กว้างขวาง ลึกซึ้งแตกต่างกันออกไป ทำให้ผู้พูดสามารถแยกความเหมาะสมของเนื้อหา และตัวอย่างที่จะยก มากล่าวได้ การศึกษานอกจากจะทำให้บุคคลมีศักยภาพเพิ่มขึ้นแล้ว การศึกษายังทำให้เกิดความ แตกต่างทางทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม ความคิดอีกเช่นกัน นอกจากนี้ปรมะ สตะเวทิน (2546, หน้า 116) ยังได้กล่าวว่าการศึกษาเป็นลักษณะสำคัญ อีกประการหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษา ในระดับที่ต่างกัน ยุคสมัยที่ต่างกัน ระบบการศึกษาแตกต่างกัน สาขาวิชาที่แตกต่างกัน จึงมีความรู้ สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกันไปอีกด้วย การศึกษามีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาที่แตกต่างกันย่อมจะมีความรู้ สึก นึกคิด อุดมการณ์และ ความต้องการที่ต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงหรือมีความรู้ ดี จะได้เปรียบใน การเลือกรับ สารที่ดีกว่า และสามารถเลือกการรับสารได้ตรงตามความต้องการของตนเองอย่าง เหมาะสมเพราะมีองค์ความรู้ที่กว้างสามารถเลือกพิจารณาได้อย่างถี่ถ้วน

สเตเนอร์(Steiner, อ้างถึงใน ยุกบล เบ็ญจรงค์กิจ 2542, หน้า 47) กล่าวว่า บุคคลที่มีการศึกษาสูงจะมีการเปิดรับข่าวสารและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไป หรือสถานการณ์ในสังคม มากกว่ากลุ่มคนที่มีอายุน้อย ยิ่งบุคคลมีการศึกษาสูง ก็จะมีการเปิดรับข่าวสารมากยิ่งขึ้น

อลิสซา ซินคองอำนาจ (2560, หน้า 24) การศึกษาและอาชีพทำให้บุคคลมีความคิด ค่านิยม ทศนคติ ความสนใจและมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ผู้บริโภคมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่แตกต่างกัน

เหมือนตะวัน สุทธิวิริวรรณ (2559, หน้า 111) การศึกษาและความรู้ ที่ระดับการศึกษาสามารถทำให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาของสาร และสามารถตีความสารนั้นให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องการแนวทฤษฎีลักษณะทางประชากรศาสตร์ของ ประมะ สตะเวทิน, 2546, หน้า 114) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษา (Education) หรือความรู้ ถือเป็นปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารของผู้รับสารอย่างมาก ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษา ในระดับที่แตกต่าง กันย่อมมีความรู้สึนึกคิด อุดมการณ์และความต้องการที่แตกต่างกันไป ซึ่งอาจพบได้ตั้งแต่ การ ตีความ การมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เป็นสิ่งที่ ทำให้พฤติกรรมในการรับสาร แตกต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมาก ในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะเป็นผู้ที่มี ความรู้ กว้างขวางและเข้าใจได้ดี มีความเข้าใจศัพท์มาก แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ถ้าไม่มี หลักฐาน หรือเหตุผลเพียงพอ โดยทั่วไปแล้วคน ที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อมวลชนหลากหลาย แขนงมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำเนื่อง จากปัจจัยการเข้าถึงสื่อที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อ ความรู้สึกของผู้ชม

ดังนั้นจึงสรุป ได้ว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ เป็นหลักการของความเป็นเหตุเป็นผล โดยนักวิจัยมีแนวความคิดว่าพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์ เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอก (Exogenous Factors) มากกระตุ้น แนวความคิดทางประชากรศาสตร์มีความเชื่อว่า มนุษย์ดำเนิน ชีวิตไปตามสภาพสังคมที่ได้วางแบบไว้ กัน กล่าวโดยสรุปคือ คนที่มีคุณสมบัติทางลักษณะ ประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไปด้วย (ยุกบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534, หน้า 65) ความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ ภูมิลำเนา รายได้ครอบครัวและการศึกษา มีผลต่อทัศนคติ การรับรู้ และนำไปสู่พฤติกรรมการเปิดรับสารที่แตกต่าง ความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ ภูมิลำเนา รายได้ครอบครัวและการศึกษา มีผลต่อทัศนคติ การรับรู้ และนำไปสู่พฤติกรรมการ เปิดรับสารที่แตกต่าง และส่งผลต่อ ความคาดหวังรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่มีความสนใจและ ความพึงพอใจที่แตกต่างกันเช่นกัน

2.1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออม

การออม คำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้ นิยามไว้ว่า การออมคือการประหยัดการเก็บหอมรอบริบ การถนอม และการสงวน สิ่งที่จะ ประหยัด หรือ

เก็บหอมรอบริบ ได้แก่ทรัพย์สินเงินทอง ดังนั้นการออม หมายถึงการใช้ทรัพย์สินเงินทองทั้งหมดอย่างมีประสิทธิภาพ ทรัพย์สินเงินทองเป็นปัจจัยในการ ดำรงชีพ ต้องรู้จักเก็บรู้จักใช้การออมจะเกิดขึ้น ได้ก็เพราะประชาชนได้รับการศึกษาเรียนรู้มีผู้แนะนำ สั่งสอนให้เห็นความสำคัญ และเห็นประโยชน์ที่เกิดจากการออม ความสำคัญของการออม การออมเงินมีความสำคัญ เพราะการสร้างหลัก ประกันความมั่งคั่ง ให้ตัวเอง และก่อให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การออมมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ครอบครัว และชุมชน การบริหารการเงินและการออม นั้น มีความสำคัญในการสร้างความมั่งคั่งและเสถียรภาพ ทั้งในแง่ของการดำรงชีวิตของประชาชน ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติการออมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ คุณประโยชน์ของการออม คุณประโยชน์ของการออมนอกเหนือจากทางด้านเศรษฐกิจของ ประเทศและด้านการดำรงชีพของบุคคลโดยเฉพาะผู้สูงอายุแล้ว การออมยังมีคุณประโยชน์ด้าน สังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านการศึกษา ด้านสังคม การรวมกลุ่มการออมตั้งแต่ระดับ ชุมชน ตำบล อำเภอถึงระดับจังหวัด เช่นที่ เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลดีต่อสังคมของประเทศกล่าว คือเป็นกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างประชาชนทำให้ประชาชนมีความเอื้ออาทร ต่อกัน ด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม หมายถึง กิจกรรมที่มีองค์ความรู้คนส่วนใหญ่ถือปฏิบัติกัน อย่างแพร่หลาย มีแบบแผนการปฏิบัติที่ชัดเจนแน่นอนและดำเนินไป อย่างต่อเนื่องและส่งผลดี แก่ผู้ปฏิบัติดังนั้น พฤติกรรมการออม กิจกรรมการออมและผลการออม จึงจัดว่า เป็นวัฒนธรรมสำคัญของชุมชนได้ เพราะการออมประกอบด้วยองค์ประกอบของความเป็นวัฒนธรรมครบถ้วน คือมีทั้ง องค์ความรู้วิธีปฏิบัติผลการปฏิบัติที่ชัดเจนและให้ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติ ด้านการศึกษา ผู้ทำการออมหรือสมาชิกกลุ่มการออมต้องเรียนรู้หลักการและหลัก ปฏิบัติ รวมตลอดถึงผลลัพธ์ ที่พึงได้ของการออม จึงจะมีแรงจูงใจในการออม กระบวนการการออมจึงเป็น เรื่องของการศึกษา เรียนรู้และการฝึกตนเองให้รู้จักเก็บออม ผู้เข้าสู่กระบวนการการออมจึง เปรียบเสมือนเดินเข้าสู่กระบวนการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองในการสร้างหลัก ประกันความมั่งคั่ง ในการดำรงชีวิต

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

การออม คือการเก็บเงินที่ละเล็กทีละน้อยให้พอกพูนขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปของเงินฝากธนาคาร หรือบริษัท เงินทุน โดยได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน จุดประสงค์คือเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน

ศตวรรษ ทาซัง (2554)กล่าวถึงการออมว่าการออมนั้นก็คือการออมทรัพย์ซึ่งการออมของ คราวเรือนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้สามารถใช้จ่ายได้จริงและการบริโภคของ คราวเรือนอย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่าหลังจากคราวเรือนได้รับรายได้มาแล้ว เมื่อนำ ไปหักภาษี

ออกรายได้ ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริงครัวเรือนจะจัดสรรรายได้ส่วนนี้ไปใช้เพื่อการบริโภค ส่วนที่เหลือจึงค่อยเก็บไว้เป็นเงินสะสม เรียกการออมส่วนที่เหลือว่า “การ ออมทรัพย์” หากพิจารณาการออม

การออมจะเป็นเปรียบเป็นส่วนที่รัวของวงจรการหมุนเวียนของกระแสรายได้ซึ่งเป็นผลให้กระแสรายได้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง มีค่าไม่เท่ากับกระแสรายจ่ายในช่วงเวลานั้นสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริงค่าใช้จ่าย และปริมาณการออมได้ดังนี้

$$Y_d = C + S$$

กำหนดให้ Y_d = รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง

C = ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

S = ปริมาณการออม

การออมกับทฤษฎีการบริโภค(ภริมญา แก้วบังวัน ,2551) จากที่กล่าวมาว่าการบริโภคและการออมเป็นของคู่กัน ดังนั้นการออมจึงมีความเกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีการบริโภคอย่างใกล้ชิด

ตามแนวคิดของ James S. Duesenberry เชื่อว่า ครัวเรือนที่มีระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับ รายได้อยู่ในระดับ หนึ่งแล้วจะเป็นการยากที่จะทำ ให้เขาลดระดับ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำกว่าเดิมเมื่อระดับ รายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (previous peak income) ลดลง

Franco Modigliani, Albert Ando และ Richard Blumberg (1963) เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับ การคาดคะเนของรายได้ตลอดช่วง อายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตหากพิจารณาการกระจายรายได้และปริมาณ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่ควรจะเป็นของบุคคลหนึ่งๆ ดัง

ในช่วงชีวิตของบุคคลขณะที่มีอายุน้อย จะมีระดับ รายได้อยู่ใน ระดับ ต่ำ และจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุก็จะกลับ มีรายได้ลดลงอีก ครั้งการกระจายรายได้ตลอดช่วงอายุขัยจึงมีลักษณะเป็นไปตามเส้น yy ส่วนปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุขัยโดยมีลักษณะของการกระจายปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตามเส้น cc เมื่อทำ การเปรียบเทียบกัน ระหว่างเส้น yy และ cc แล้ว จะพบว่า ในช่วงต้นของชีวิตบุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงต้องประพฤติดิ้นเป็น ผู้ก่อหนี้ต่อมาในช่วงกลางของชีวิตจึงจะเริ่มที่จะมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถ

ชดใช้หนี้ได้ และ เก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต เงินสะสมส่วนนี้ก็คือส่วนของเงินออม

ตามแนวคิดของ Milton Friedman เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในการจัดสรร รายได้เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ในระยะยาว (long term income) ที่คาดว่าจะ ได้รับพร้อมทั้งได้ กำหนดให้รายได้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือรายได้ถาวร (permanent income) และรายได้ชั่วคราว (transitory income) ซึ่งตามทฤษฎีนี้ปริมาณ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร โดยครัวเรือนจะ ไม่ทำการบริโภค ในส่วนของรายได้ชั่วคราว ดังนั้นจากการที่การออมเป็นเงินส่วนที่ เหลือที่ไม่ได้ทำการบริโภคแล้ว จึงสามารถเกิดได้ทั้งจากส่วนของรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นางสาวณิชากร ชัยศิริ (2562:บทคัดย่อ) ศึกษามีผลต่อพฤติกรรม การออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรม การออม ของประชาชนในจังหวัดสงขลา 2) ศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับจุลภาคที่มีผลต่อพฤติกรรม การออมของประชาชนในจังหวัดสงขลาและ 3) ศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจระดับมหภาค ที่มีผลต่อ พฤติกรรม การออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในจังหวัดสงขลาจำนวน 400คน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าความถี่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดค่าต่ำสุดและทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีผลต่อพฤติกรรม การออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา 2) ปัจจัยเศรษฐกิจระดับจุลภาคด้านรายจ่ายของครัวเรือน มีผลต่อพฤติกรรม การออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา 3) ปัจจัยเศรษฐกิจระดับมหภาค ด้านนโยบายการเงิน มีผลต่อพฤติกรรม การออมของประชาชนในจังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ธนานพ ลิ้มสุวรรณโรจน์ (2562: บทคัดย่อ) การวางแผนทางการเงินของนักเรียนมัธยมปลายในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มี จุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการวางแผนทาง การเงินของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การวางแผนทางการเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร การเลือกกลุ่ม ตัวอย่างใช้วิธีแบ่งชั้นภูมิสองชั้น (Two - stage Stratified Sampling) แบ่งเป็นเพศชาย 144 คน และ เพศหญิง 265 คน สถิติเชิงพรรณานำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent t-test

One-way ANOVA และการวิเคราะห์ การถดถอย พหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนส่วนมากยังมีความรู้ในเรื่องการวางแผนการเงินในระดับ ที่ไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียน ส่วนมากจะมีทัศนคติในเรื่องการวางแผนทางการเงินดีมาก แต่ในเรื่อง พฤติกรรมในเรื่องการวางแผนทางการเงินนักเรียนส่วนมากจะมีระดับพฤติกรรมพอใช้ 2) รายได้ของนักเรียนที่มาจากการทำงาน ทัศนคติ การตั้งเป้าหมายทางการเงิน การอบรม สั่งสอนจากพ่อแม่ในด้านการลงทุน การอบรมสั่งสอนจากเพื่อน / คนรู้จักในด้านการออม การเรียนรู้ด้วยตนเองในด้านการออม และการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้านการลง การลงทุน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศิริวรรณ ว่องวีรวิรุฒิ บุญทริก ศิริกิจจาขจร(2562:บทคัดย่อ) ทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ของนักศึกษาปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลของ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยปัจจัยที่นำมาพิจารณา ได้แก่ เพศ การเรียนวิชาการวางแผนการเงินส่วนบุคคล การจดบันทึกรายจ่าย และการใช้บัตรเครดิต สถิติที่ใช้ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าที (t-score) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิจัยครั้งนี้ใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า เพศมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญ นักศึกษาที่เรียนและไม่เรียนวิชาการวางแผนการเงินส่วนบุคคล มีทัศนคติและ พฤติกรรมไม่แตกต่างกัน การจดและไม่จดบันทึกรายจ่าย มีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นักศึกษาที่ใช้และไม่ใช้บัตรเครดิตมีทัศนคติและพฤติกรรม ในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้การวิจัย นี้ยังแสดงให้เห็นว่าทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการ ทางการเงินส่วนบุคคลมี ความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม

วันชนะ เนียมแสง(2562:บทคัดย่อ) การศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการออมเงิน ของคนกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อ การออมเงินของประชาชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คนโดยมีเพศชาย จำนวน 157 คน เพศหญิง 223 คน และเพศทางเลือก 20 คน ร้อยละ 39.75 ประกอบอาชีพพนักงานเอกชนรองลงมาคือ นักเรียนนักศึกษา จำนวนร้อยละ 27.25 เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวนร้อยละ 17.25 และอื่นๆ ระดับการศึกษาของ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ที่ร้อยละ 76 อยู่ในระดับ ปริญญาตรี มีจำนวนสมาชิกครอบครัวเฉลี่ย 4 คน และมีรายได้เฉลี่ย 22531.03 บาทต่อเดือน มีเงินออมเฉลี่ย 4,878.025 บาท วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือ 1.เพื่อศึกษาหาปัจจัย ที่เป็นอุปสรรคต่อการออมเงินของประชาชนในกรุงเทพมหานคร 2.เพื่อนำผลศึกษาที่ได้ มาใช้เพื่อกำหนดนโยบายในการสนับสนุนการออมเงินของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และให้คำแนะนำในการหลีกเลี่ยง

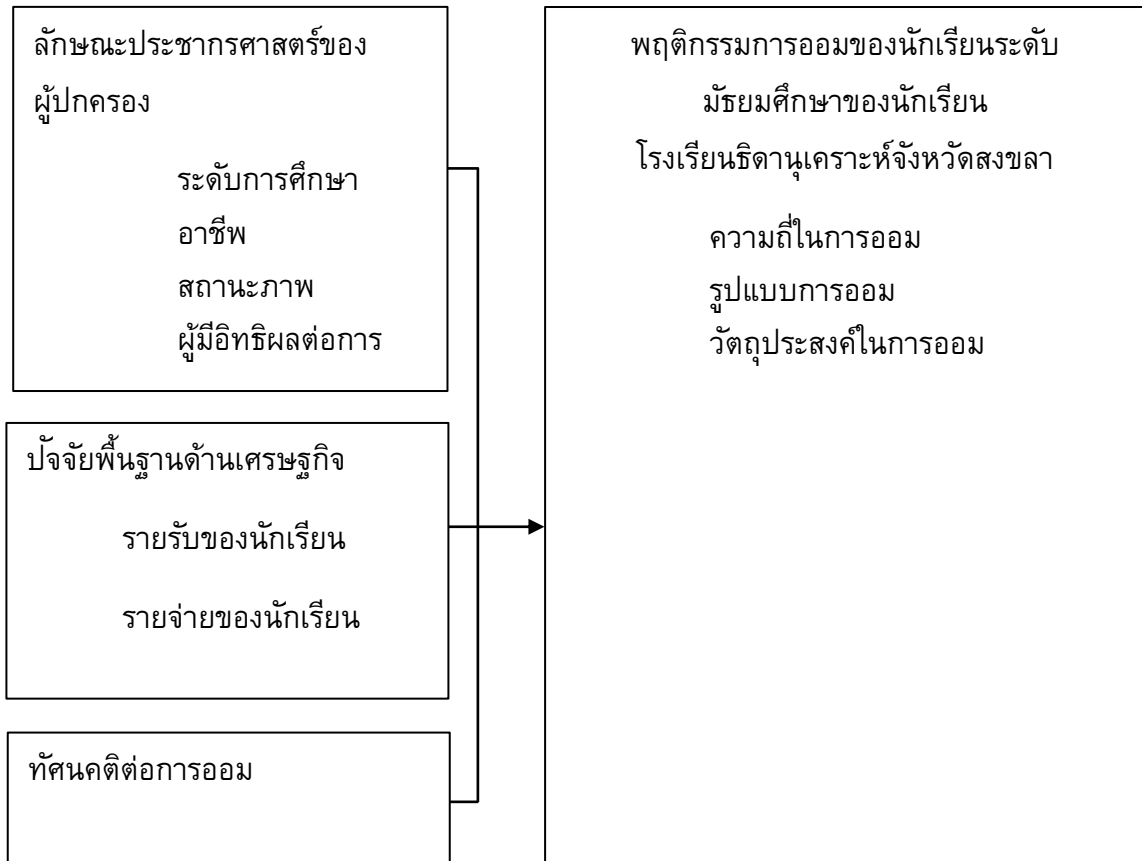
อุปสรรคด้านการออม จากการศึกษาพบว่าเมื่อ ศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเงินของประชาชนในกรุงเทพมหานครพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเงินประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริโภคเพื่อความสุข ส่วนตัว ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายเพื่อการเดินทางในชีวิตประจำวัน ปัจจัยด้านการใช้จ่ายเพื่อสุขภาพ และปัจจัยด้านการชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญ จากผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า รายจ่ายด้าน สุขภาพเช่น ซื้อหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ก็เพิ่มภาระในการบริโภคเพิ่มขึ้น ไปจนถึงภาระหนี้สินที่สร้างภาระทำให้ ออมเงินได้ลดลง เช่นกันและจากการศึกษาก็พบว่า การใช้ชีวิตใน กรุงเทพมหานครซึ่งค่าโดยสาร รถประจำทางก็เป็นปัจจัยหลักในการเดินทางไปทำงานหรือเหตุผลอื่นและสุดท้ายปัจจัยด้านการบริโภคเพื่อความสุขส่วนตัว ซึ่งเป็นการบริโภคที่ขึ้นกับรสนิยมของแต่ละบุคคลก็ล้วนมีผลต่อ การออม ของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้งสิ้น

กลางใจ แสงวิจิตร(2562: บทคัดย่อ) ความสนใจและความตระหนักรู้ในการวางแผนการออมเงินกับพฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสนใจและความตระหนักรู้ในการวางแผนการออมเงินกับพฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ(Quantitative research) ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ(Survey research method) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 400 ตัวอย่าง และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติขั้นพื้นฐานและการทดสอบความสัมพันธ์ของค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจและการตระหนักรู้ในการวางแผนการออมเงินกับพฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษา พบว่านักศึกษามีความสนใจในการวางแผนการออมเงิน โดยที่มีความสนใจในเป้าหมายในการออมเงินระดับมาก พฤติกรรมการออมของนักศึกษา โดยส่วนใหญ่ออมแบบเงินฝากธนาคารและมีจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน โดยมีจำนวนเงินออมต่ำกว่า 1,000 บาท ซึ่งจำนวนเงินออมของผู้ออมยังต่ำอยู่ ดังนั้นควรหามาตรการในการกระตุ้นการออมให้เพิ่มขึ้น โดยอาจจะด้วยการเพิ่มสิทธิประโยชน์ จากการออมให้เพิ่มสูงขึ้นเพื่อจูงใจให้ประชากรกลุ่มนี้มีความต้องการออมมากขึ้น ในขณะที่ความตระหนักรู้ไม่มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับพฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษา

ณทิพรดา ไชยศิลป์ (2561:บทคัดย่อ)การ เสริมสร้างการออมนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในวิชาเศรษฐศาสตร์ จุดมุ่งหมายเพื่อการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ บัญชีครัวเรือนของนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษากรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งกวาว อำเภอปัว จังหวัดน่านจำนวน 40 คนโดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการเสริมสร้างการ ออมในวิชาเศรษฐศาสตร์ของ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งกวาว จังหวัดน่าน

2) เพื่อศึกษาผลการออมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในวิชา เศรษฐศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน โดยมีวิธีการวิจัย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เกณฑ์มาตรฐาน และการหาค่าดัชนีประสิทธิผลจากผลการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม

2.5 กรอบแนวความคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา เนื้อหาบทที่ 3 ประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การดำเนินการวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา จำนวน 1,300 คน (โรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา ,2565) ประกอบด้วย

ตารางที่ 3.1 ภาพตารางจำนวนนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมของโรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนธิดานุเคราะห์	จำนวนนักเรียน (คน)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	210
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	263
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	264
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	178
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	190
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	195
รวม	1300

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา เนื่องจากทราบประชากรที่ต้องการศึกษาได้แน่นอน ดังนั้น

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงใช้การคำนวณขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้เท่ากับ 5% หรือ $e = 0.05$ (Z(Taro Yamane, 1973))

สมการคำนวณการกำหนดกลุ่มประชากรตัวอย่างของ Taro Yamane :

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบ

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ร้อยละ หรือ เปอร์เซนต์)

จากสมการข้างต้นสมการแสดงการคำนวณได้ดังนี้

1. แทนค่า N โดย 1300 คนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา
2. กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ให้มีค่าเท่ากับร้อยละ 5 (หมายถึงสามารถแสดงผลลัพธ์ที่คลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5) ดังนั้น ค่า e ในสมการจะถูกแทนด้วย 0.05 ซึ่งจะได้สมการออกมาดังนี้

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{1150}{1 + 1150(0.05)^2}$$

$$= 296.77$$

$$n \approx 297$$

3. การคำนวณหาค่า n ซึ่งเป็นผลที่บ่งบอกถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยได้ผลลัพธ์เท่ากับ 297 คน สามารถบ่งบอกได้ว่าจะต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 297 คนเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้โดยประมาณร้อยละ 5

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (convenience Sampling) ในการเก็บข้อมูล โดยการกำหนดจำนวนตัวอย่าง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนธิดานุเคราะห์ จำนวน 297 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบช่วงชั้น

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ที่กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง ที่ระดับร้อยละ 0.05 ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากการคำนวณได้เท่ากับ 297 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยมีการเลือกตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบสะดวก ทั้งนี้ แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยออกเป็น 3 ตอนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามคือ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง สถานะของบิดามารดา ความถี่ในการออม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจประกอบด้วยคำถาม เกี่ยวกับรายได้รวมต่อเดือน จำนวนเงินออมรวมในปัจจุบัน จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านออม ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการออม และวัตถุประสงค์ในการออม เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการออมน้อยที่สุด

ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการอมน้อย

ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการออมปานกลาง

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการออมมาก

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีอิทธิพลต่อการออมมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนวัดระดับความพึงพอใจ (แปลผล) จากการคำนวณ โดยใช้

สูตร $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$

$= \frac{5 - 1}{5}$

$= 0.80$

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เมื่อรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามด้วยตนเองจนครบจำนวน 297 คน ตามที่กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมด 297 คน ดำเนินการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

3.3.1 ศึกษาต้นคว้าเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออม จากเอกสารหรือทฤษฎีและงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.3.2. กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและนำมาใช้เป็นข้อมูลการสร้างข้อคำถาม

3.3.3. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนธิดานุเคราะห์ จังหวัดสงขลา

3.3.4. ร่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ข้อคำถามและคำนิยาม

3.3.5. นำร่างคำถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา หลังจากนั้นนำร่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เรียกว่า IOC (Index of Item Objective congruence) ซึ่งมีสูตรที่ใช้ในการหาค่าดังนี้ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2552:155)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

R = ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถามจากพิจารณาข้อคำถามจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญเป็น 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่า แบบทดสอบวัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า แบบทดสอบวัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา

-1 หมายถึง แน่ใจว่า แบบทดสอบไม่ได้วัดตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา

ข้อคำถามที่ถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในระดับดีสามารถนำไปวัดได้จะต้องมีค่า IOC เกินกว่า 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3.6 นำข้อคำถามมาสร้างแบบสอบถามโดย Google form จำนวน 30 ชุดเป็นขั้นตอนการเตรียมข้อมูลเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เมื่อได้แบบสอบถาม แล้วส่งลิงก์ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขจุดบกพร่อง

3.3.7 นำข้อคำถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อคำถามแต่ละด้านโดยใช้สูตรวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นรวม แต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.701 - 0.929 ซึ่งค่าที่ได้ขึ้นอยู่กับระดับที่ยอมรับได้

3.3.8 หลังจากได้ค่า (Reliability) แล้วได้สร้าง Google form จำนวน 297 ชุดโดยนำลิงก์ส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างจริงคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนนิตยานุเคราะห์จังหวัดสงขลาจำนวน 297 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 1300 คน คิดเป็นร้อยละ 25.82 ซึ่งเพียงพอต่อการทำ วิจัยในครั้งนี้

3.4 การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ตามแนวความคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

3.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถามโดยคณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

3.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารหนังสืองานวิจัยบทความสื่อสารสนเทศเอกสารอื่น ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยทำการศึกษาเอกสาร

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้ คือ การส่งแบบสอบถามไปยังครูที่ปรึกษาในแต่ละชั้นปีเพื่อให้ส่งแบบสอบถาม Google Form ให้กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวน

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้สูตรทางสถิติดังต่อไปนี้

3.6.1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.6.2 วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ , ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ , ปัจจัยข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตยานุเคราะห์จังหวัดสงขลา โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

3.6.2.1 วิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ทดสอบโดยใช้สถิติ Independent Samples t-Test เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ที่แตกต่างกัน และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.2.2 วิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ ทดสอบโดยใช้สถิติ Independent Samples t-Test เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยข้อมูลพื้นฐานด้าน

เศรษฐกิจ ที่แตกต่างกัน และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.2.3 วิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน โดยใช้สถิติการหาความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร เพื่อให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ทดสอบโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน(Pearson Correlation Coefficient) โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ ค่า r ที่ได้คือ 0.352

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง สถานะของผู้ปกครอง ผู้มีอิทธิพลต่อการออม และความถี่ในการออม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุเคราะห์จังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุเคราะห์จังหวัดสงขลา 3) เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุเคราะห์จังหวัดสงขลา 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ส่งผลต่อทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์สินในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

- 4.1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์
- 4.2 การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ
- 4.3 การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการออม
- 4.4 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

4.1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะประชากร

ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 300 ชุด โดยผู้วิจัยได้ทำการสอบถามผ่าน Google Forms ที่ <https://forms.gle/pTPgZbvUYEVohw2T8> ตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2565 ถึง วันที่ 26 พฤศจิกายน 2565 และได้รับแบบสอบถามกลับมาครบทั้ง 300 ชุด

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของประชากรศาสตร์ จำแนกตามระดับการศึกษา

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	161	53.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	139	46.0
รวม	300	100

จากตาราง 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 และเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	16	5.3
ราชการ/วิสาหกิจ	102	33.8
พนักงานบริษัท	49	16.2
ธุรกิจส่วนตัว	124	41.1
อื่นๆ	9	3.0
รวม	300	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีผู้ปกครองทำอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 124 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 41.1 อาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวน 102 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 33.8 อาชีพพนักงานบริษัทจำนวน 49 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 16.2 อาชีพเกษตรกรจำนวน 16 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 5.3 และอาชีพอื่นๆ 9 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของประชากรศาสตร์ จำแนกตามสถานะภาพของผู้ปกครอง

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยู่ด้วยกัน	238	78.8
หย่าร้าง	50	16.6
อื่นๆ	12	4.0
รวม	300	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้ปกครองอยู่ด้วยกัน จำนวน 238 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 78.8 ครอบครัวที่หย่าร้างกัน 50 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 16.6 และสถานะอื่นๆ 12 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของประชากรศาสตร์ จำแนกตามผู้มีอิทธิพลต่อการออม

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตนเอง	160	53.0
ครอบครัว	89	29.5
เพื่อน/บุคคลใกล้ชิด	22	7.3
ไอดอล	29	9.6
รวม	300	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่าส่วนใหญ่มองว่าผู้มีอิทธิพลต่อการออมคือตนเองเป็น จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 มองว่าครอบครัวมีอิทธิพลต่อการออมจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ

29.5 มองว่าไอตอลมีอิทธิพลต่อการออมจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 และมองว่าเพื่อน/บุคคลใกล้เคียงมีอิทธิพลต่อการออมจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของประชากรศาสตร์ จำแนกตามความถี่ในการออม

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทุกวัน	64	21.2
ทุกสัปดาห์	120	39.7
ทุกเดือน	94	31.1
ทุกปี	22	7.3
รวม	300	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ออมเงินทุกสัปดาห์เป็นจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 ออมเงินทุกเดือนจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 ออมเงินทุกวันเป็นจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และออมเงินทุกปีเป็นจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

4.2 การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา มีทั้งหมด 6 ด้านคือ 1) แหล่งที่มาของรายได้ 2) รายได้รวมต่อเดือน 3) รายได้รวมต่อเดือนจากงานเสริม 4) ค่าใช้จ่ายรวมต่อเดือน 5) จำนวนเงินออมรวมในปัจจุบัน 6) จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน สรุปและนำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 4.6 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พ่อแม่	280	92.7
พี่น้อง	3	1.0
ญาติ	5	1.7
ทุนการศึกษา	12	4.0
รวม	300	100

จากตาราง 4.6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้จากพ่อแม่จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 มีรายได้จากทุนการศึกษาเป็นจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 มีรายได้จากญาติจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และมีรายได้จากพี่น้องเป็นจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามรายได้รวมต่อเดือน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	176	58.3
5,001-9,999	57	18.9
10,000-14,999	28	9.3
15,000 ขึ้นไป	39	13.0
รวม	300	100

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้รวมต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 เป็นจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 มีรายได้ต่อเดือน 5,001-9,999 เป็นจำนวน 57 คนคิดเป็นร้อยละ 18.9 มีรายได้ต่อเดือน 10,000-14,999 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และมีรายได้ 15,000 ขึ้นไปเป็นจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามรายได้เสริมต่อเดือน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 500	209	69.2
501-999	34	11.3
1,000-1,499	28	9.3
1,500 ขึ้นไป	29	9.6
รวม	300	100

จาดตาราง 4.8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เสริมต่อเดือน ต่ำกว่า 500 เป็นจำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 มีรายได้เสริมต่อเดือน 501-999 เป็นจำนวน 34 คนคิดเป็นร้อยละ 11.3 มีรายได้ต่อเดือน 1,000-1,499 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และมีรายได้ 1,500 ขึ้นไปเป็นจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามรายจ่ายรวมต่อเดือน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	197	65.2
5,001-9,999	77	25.5
10,000-14,999	15	5.0
15,000 ขึ้นไป	11	3.6
รวม	300	100

จากตาราง 4.9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายจ่ายรวมต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 เป็นจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 65.2 มีรายจ่ายต่อเดือน 5,001-9,999 เป็นจำนวน 77 คนคิดเป็นร้อยละ 25.5 มีรายจ่ายต่อเดือน 10,000-14,999 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และมีรายจ่าย 15,000 ขึ้นไปเป็นจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามเงินออมปัจจุบัน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	145	48.0
5,001-9,999	67	22.2
10,000-14,999	27	8.9
15,000 ขึ้นไป	61	20.2
รวม	300	100

จากตาราง 4.10 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเงินออมในปัจจุบัน ต่ำกว่า 5,000 เป็นจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 มีเงินออมในปัจจุบัน 5,001-9,999 เป็นจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 มีเงินออมในปัจจุบัน 10,000-14,999 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 และเงินออมในปัจจุบัน 15,000 ขึ้นไปเป็นจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจุบันพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามเงินออมรายเดือน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	233	77.2
5,001-9,999	43	14.2
10,000-14,999	12	4.0
15,000 ขึ้นไป	12	4.0
รวม	300	100

จากตาราง 4.11 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเงินออมในแต่ละเดือน ต่ำกว่า 5,000 เป็นจำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 มีเงินออมในแต่ละเดือน 5,001-9,999 เป็นจำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 14.2 มีเงินออมในปัจจุบัน 10,000-14,999 และ 15,000 ขึ้นไปเป็นจำนวนอย่างละ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ทักษะคิดในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง สถานะของผู้ปกครอง ผู้มีอิทธิพลต่อการออม และความถี่ในการออม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา 3) เพื่อศึกษาปัจจัยทักษะคิดในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ส่งผลต่อทักษะคิดในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุกเคราะห์จังหวัดสงขลา

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 การอภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนธิดานุกเคราะห์จังหวัดสงขลาสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลของลักษณะประชากรศาสตร์

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ผู้ปกครองประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และสถานะอยู่ด้วยกัน ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการออม คือตนเอง

5.1.2 ข้อมูลของปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้จากผู้ปกครอง เดือนละต่ำกว่า 5,000 บาท มีรายได้จากอาชีพเสริม เดือนละ ต่ำกว่า 500 บาท มีค่าใช้จ่ายต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท เงินออมรวมต่ำกว่า 5,000 บาท และเงินออมเฉลี่ยต่อ ต่ำกว่า 5,000 [km

5.1.3 ข้อมูลของทักษะคิดในการออม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออมของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนธิดานุกเคราะห์จังหวัดสงขลาในภาพรวม จัดอยู่ในระดับดีมากเมื่อพิจารณาในด้านทักษะคิด ซึ่งมีแนวโน้มการเห็นด้วยมาก ว่าการออมเป็นสิ่งสำคัญ การออมทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิตและรายได้มีผลต่อการออม แต่ในด้านการลงทุนมีความเห็นด้วยระดับปานกลาง

5.1.4 สรุปการทดสอบสมมติที่ถาม

5.1.4.1 ลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออม

ด้านอาชีพของผู้ปกครอง สถานะของผู้ปกครอง ความถี่ในการออมและแหล่งที่มาของรายได้ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการออม คือตนเอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.4.2 ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออม

ด้านรายได้หลักและรายได้เสริม จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของพฤติกรรม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในการทดสอบพบว่า ผู้ที่มีรายได้มากมีแนวโน้มที่จะออมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย มีพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.019 และผู้ที่มีจำนวนเงินออมมาก มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม ที่ดีต่อการออม

5.2 การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ทศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนนิตานุกเคราะห์ในจังหวัดสงขลา สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การวิเคราะห์ลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาพบว่าลักษณะประชากรศาสตร์ด้านผู้ที่มีอิทธิพลต่อการออมนั้นคือตนเอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.025 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี KAP ว่าด้วยเรื่องอิทธิพลของตัวบุคคลแวดล้อม จะส่งผลของพฤติกรรม และทัศนคติ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ด้านเศรษฐกิจ พบว่า รายได้ และจำนวนเงินออม มีผลต่อพฤติกรรมการออม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.03 และ 0.000 ตามลำดับ สอดคล้องกับทฤษฎีการออมของ เคนส์

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะ สำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนระดับมัศึกษามากที่สุด คือตนเองมีอิทธิพล ต่อทัศนคติและพฤติกรรมการออม ส่วนนำไปใช้พัฒนาในระบบการศึกษา เช่น อาจจะมีเพิ่มลงในวิชาเรียน มีการจัดเนื้อหา

ที่ง่ายต่อการเข้าถึงและหลากหลายช่องทาง ในเชิงธุรกิจสามารถนำผลการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับเยาวชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 การศึกษาครั้งต่อไปควรขยายกลุ่มประชากรตัวอย่าง ให้มีความหลากหลาย ทางภูมิศาสตร์

5.3.2.1 การศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มตัวแปรในเชิงการรับรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ วิธีการและลักษณะการเรียนรู้ของเด็กระดับชั้น มัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

- พิมพ์จันทร์ ชวดจะโป๊ะ และคณะ.(2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- นางสาวณิชากร ชัยศิริ. (2562). “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัด สงขลา”
- ธนาทิม ลิ่มสุวรรณโรจน์. (2562). “การวางแผนทางการเงินของนักเรียนมัธยมปลายใน กรุงเทพมหานคร”
- ศิริวรรณ ว่องวีรวิมล บุนนทริก ศิริกิจจาจร.(2562) “การเปรียบเทียบความรู้และ พฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคลก่อนและ หลังเรียนรายวิชาการเงิน ส่วนบุคคลของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์”
- วันชนะ เนียมแสง.(2562). “การศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการออมเงินของคนกรุงเทพมหานคร นคร”
- ณทิพรดา ไชยศิลป์ .(2561). “การเสริมสร้างการออมนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในวิชา เศรษฐศาสตร์” สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565 . จาก <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/edj/article/view/348>
- ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์ “การใช้แบบจำลอง K A P กับการศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติการป้องกัน การติดเชื้อ hiv ของคนประจำเรือไทย” สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmsccru/article/download/127101/95937/332197>
- Collins, S.M.(1989). *Saving Behavior in ten developing countries.(paper presented at the NBER Confrence on savings, Maui)*. Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research
- Shafinar Ismail.(2563). *Saving Behavior Determinants in Malaysia: An Empirical Investigation.* สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565 . <https://knepublishing.com/index.php/KnE-Social/article/view/6639/12222>
- C. Bresciani-Turroni.(1936).*The Theory of Saving. I The Forms of the Saving Process.* London. *Economica.* 1936(3), 1-23.
- William H. Crown.(2017). *Life Cycle Theories Of Savings And Consumption.* สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565.

Kelman HC. *Compliance, identification, and internalization: Three processes of attitude change*. Journal of Conflict Resolution. 1958;2 (1) :51-60.

Bennett, E. M., & Cohen, L. R. (1959). *Men and women: Personality patterns and contrasts*. Genetic Psychology Monographs, 59, 101–155.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง : กรุณาเลือกคำตอบให้ตรงกับความเป็นจริง

1.ระดับการศึกษา

- มัธยมศึกษาตอนต้น
- มัธยมศึกษาตอนปลาย

2.อาชีพผู้ปกครอง

- เกษตกร
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- พนักงานบริษัท
- ธุรกิจส่วนตัว
- อื่นๆ .....

3.สถานะของผู้ปกครอง

- บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
- บิดามารดาหย่าร้าง
- อื่นๆ.....

4.ผู้มีอิทธิพลต่อการออม

- ตนเอง
- ครอบครัว
- เพื่อน/บุคคลใกล้ชิด
- ไอดอล

5. ความถี่ในการออม

- ทุกวัน
- ทุกสัปดาห์
- ทุกเดือน
- ทุกปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ

คำชี้แจง : กรุณาเลือกคำตอบที่ตรงกับความจริง

1.แหล่งที่มาของรายได้

- พ่อแม่   พี่น้อง   ญาติ   ทุนการศึกษา

2.รายได้รวมต่อเดือน เช่น เงินที่ได้มาจากผู้ปกครอง เงินที่ได้จากการทำงานเสริม

- ต่ำกว่า 5,000 บาท   5,001-9,999 บาท   10,000-14,999บาท
 15000 บาทขึ้นไป

3.รายได้รวมต่อเดือน เงินที่ได้จากการทำงานเสริม

- ต่ำกว่า 500 บาท   501-999 บาท
 1,000-1,499บาท   1500 บาทขึ้นไป

4.ค่าใช้จ่ายรวมต่อเดือน

- ต่ำกว่า 5,000 บาท   5,001-9,999บาท
 10,000-14,999บาท   15000 บาทขึ้นไป

3.จำนวนเงินออมรวมในปัจจุบัน

- ต่ำกว่า 5,000 บาท   5,001-9,999บาท
 10,000-14,999บาท   15000 บาทขึ้นไป

4.จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่า 5,000 บาท   5,001-9,999บาท
 10,000-14,999บาท   15000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านทัศนคติในการออม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การออมเป็นสิ่งสำคัญ					
การออมเงินทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต					
รายได้ของฉันมีผลต่อจำนวนเงินที่ออม					
การลงทุนเป็นวิธีหนึ่งของการออม					
ฉันคิดว่าการลงทุนมีความเสี่ยงแต่ก็เป็นความคิดที่ดีในการออม					

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรมการออมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาของนักเรียนโรงเรียนธิดานุ เคราะห์จังหวัดสงขลา	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านรูปแบบการออม					
1.ฉันออมเงินโดยการหยอดกระปุก					
2.ฉันออมเงินในธนาคารหรือสถาบันการเงิน					
3.ฉันออมเงินโดยฝากกับตู้ปกรอง					
4.ฉันออมเงินโดยการซื้อสลากออมสิน					
5.ฉันออมเงินโดยการซื้อประกันชีวิต					
6.ฉันออมเงินโดยการซื้อพันธบัตร					
ด้านวัตถุประสงค์ในการ					
1.ฉันออมเงินเพื่อซื้อของ					
2.ฉันออมเงินเพื่อเป็นเงินสำหรับการ ท่องเที่ยว					
3.ฉันออมเงินเพื่อสนับสนุนศิลปินที่ชื่นชอบ เช่น บัทรคอนเสิร์ต					
4.ฉันออมเงินเพื่อการศึกษา เช่น เรียนพิเศษ เรียนต่อต่างประเทศ					
5.ฉันออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ในการชำระ ค่าใช้จ่ายรายเดือนต่างๆ เช่น ค่าหอพัก ค่า โทรศัพท์ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่ายานพาหนะ					
6.ฉันออมเงินเพื่อการลงทุนในอนาคต					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

การหาค่าความสอดคล้องระหว่างคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด(IOC)ของวิจัยเรื่อง
ทัศนคติในการออมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ในระดับมัธยมศึกษาของ
นักเรียนโรงเรียนธิดานุเคราะห์จังหวัดสงขลา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รศ. ชฎาพร ฑีฆาอุตมากร
อาจารย์ประจำสาขาการจัดการ ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ
2. อ.ภาคภูมิ ธีรสันติกุล
อาจารย์พิเศษคณะศิลปศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. นายปิยะพงศ์ เสนีย์รัตนประยูร
ตำแหน่ง ครูผู้สอน โรงเรียนธิดานุเคราะห์

ตารางที่ 1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ของ
ประชากรศาสตร์

คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลลัพธ์
	ชฎาพร	ภาคภูมิ	ปิยะพงศ์			
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 2 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ของ
ด้านเศรษฐกิจ

คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลลัพธ์
	ชฎาพร	ภาคภูมิ	ปิยะพงศ์			
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 3 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ของด้านทัศนคติ

คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลลัพธ์
	ชฎาพร	ภาคภูมิ	ปิยะพงศ์			
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 3 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ของด้านพฤติกรรม

คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่า IOC	ผลลัพธ์
	ชฎาพร	ภาคภูมิ	ปิยะพงศ์			
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาววิมลพัทธ์ ลิ้ม
วัน เดือน ปีเกิด	19 กันยายน 2533
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	55/415 ดิคอนโด ถนน ไกลโศก ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
ประวัติการศึกษา	ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูสอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนธิดานุเคราะห์
อีเมลล์	vimonpak9@gmail.com